

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1996-1997

2 april 1997

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Dirk Van Mechelen c.s. –

**houdende vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie,
gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals gewijzigd bij decreet van 22 december 1995**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Mediabeleid
uitgebracht door de heer André Denys**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Marijke Dillen.

Vaste leden : de heren Carl Decaluwé, Leo Delcroix, Michel Doomst, Erik Matthijs, Hugo Van Rompaey ;

mevrouw Patricia Ceysens, de heren André Denys, Dirk Van Mechelen ;

de heren Johnny Goos, Peter Vanvelthoven, Tuur Van Wallendael ;

mevrouw Marijke Dillen, de heer Jan Penris ;

de heer Kris Van Dijck ;

de heer Jos Geysels.

Plaatsvervangers :

de heren Joachim Coens, Freddy Sarens, Eddy Schuermans, Walter Vandenbossche, Gilbert Vanleenhove ;

de heren Etienne De Groot, Marino Keulen, mevrouw Marleen Vanderpoorten ;

de heer Peter De Ridder, mevrouw Kathy Lindekens, de heer Bruno Tobback ;

de heren Herman De Reuse, Luk Van Nieuwenhuysen ;

mevrouw Nelly Maes ;

de heer Ludo Sannen.

Zie :

390 (1996-1997)

– Nr. 1 : Voorstel van decreet

– Nr. 2 : Advies van de Raad van State

– Nr. 3 : Amendementen

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Mediabeleid besprak op 10 december 1996 het voorstel van decreet van de heer Dirk Van Mechelen c.s. houdende vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals gewijzigd bij decreet van 22 december 1995. Op 7 januari en 16 januari 1997 organiseerde de commissie twee hoorzittingen met respectievelijk het Algemeen Verbond van Beroepsjournalisten (AVBB) en de heer Piet Van Roe, algemeen directeur televisie van de BRTN en de heer Jan Callebaut, afgevaardigd-bestuurder van Censydiam.

I. PROCEDUREEL DEBAT

Bepaalde leden vinden het niet verantwoord dat de bespreking van het voorliggende voorstel van decreet reeds wordt aangevat. Men heeft nog niet de kans gekregen om het advies van de Raad van State (Stuk 390 (1995-1996) – Nr.2) door te nemen. Zij menen ook dat dit voorstel van decreet, dat als nuttig en ernstig werk wordt beschouwd, gekoppeld moet worden aan het aangekondigde ontwerp van decreet dat zeer snel zal worden ingediend. Op die manier komt men tot een synchronisatie. Er zal immers over tal van elementen eensgezindheid bereikt kunnen worden.

Na enige discussie besluit de Commissie eerst de toelichting van de heer Dirk Van Mechelen te beluisteren en in de volgende vergadering de bespreking aan te vatten. De leden moeten eerst de mogelijkheid hebben het advies van de Raad van State grondig te bestuderen om een fundamenteel debat over het voorstel te kunnen voeren. De bespreking van het voorstel van decreet mag in ieder geval niet worden afgeremd of uitgesteld. Wanneer het ontwerp van decreet ondertussen zal worden ingediend, zal het voorstel van decreet daaraan worden gekoppeld.

II. TOELICHTING DOOR DE HEER DIRK VAN MECHELEN, INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN DECREET

De heer Dirk Van Mechelen stelt dat de discussie omtrent de hervorming van de openbare omroep in Vlaanderen al sinds 1988 op de politieke agenda staat. Ook het voorliggende voorstel van decreet

werd ingegeven uit de bezorgdheid die na de totstandkoming van het kabeldecreet, dat tot doel had het BRTN-monopolie te doorbreken, bij de VLD was gerezen. De VLD heeft er sindsdien onophoudelijk voor gepleit om de BRTN slagkrachtig te maken en haar de nodige instrumenten te geven om zich in een concurrentieel medialandschap te kunnen handhaven. Reeds in 1989 diende de VLD-fractie een eerste voorstel in die zin in. Dat voorstel wijkt trouwens niet ten gronde af van het voorliggende voorstel van decreet. Toen werd dit initiatief op veel kritiek onthaald.

In 1995 bleek er eensgezindheid te bestaan over het zogenaamde McKinsey-rapport dat de resultaten van de doorlichting van de BRTN maakte. Het besluit hiervan was dat de BRTN om slagvaardig te kunnen blijven, geherstructureerd moest worden. Op 30 november 1995 diende de spreker in die zin een voorstel van decreet in. Dit was een allesomvattend voorstel omdat hij de mening toegedaan was dat de hervorming in één keer moest worden doorgevoerd.

De toenmalige meerderheid opteerde echter voor een tweefasige aanpak. Hij merkt op dat de oppositie bij het decreet houdende wijziging van sommige bepalingen van titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, het zgn. minidecreet, constructief heeft meegewerkt. Op 9 juli 1996 diende hij dan het voorliggende voorstel van decreet in. Omdat de minister tegen Pasen 1996 een ontwerp van decreet had aangekondigd, heeft de indiener tot juli 1996 gewacht om zijn voorstel van decreet in te dienen. Op dat moment was er geen tekst van een voorontwerp van decreet bekend.

Tijdens het debat in de Commissie voor Mediabeleid over de beleidsbrief Media hebben alle partijen zich bij het verzoek aangesloten een dringend advies te vragen bij de Raad van State. Dit advies werd gevraagd op 11 juli 1996. Dit advies werd pas op 5 december 1996 in het Vlaams Parlement neergelegd.

In dit advies, dat grondig en verstrekkend is, worden de grote lijnen van het voorstel van decreet beaamd. De Raad van State gaat immers akkoord met de voorgestelde constructie en stemt in met het principe dat de openbare omroep uiteindelijk wordt hervormd tot een cultureel bedrijf met een privaatrechtelijk statuut. Dit is het meest belangrijke onderdeel van dit advies.

Vervolgens licht de indiener het voorstel van decreet inhoudelijk toe. Belangrijk is dat alle ver-

worvenheden van het zogenaamde minidecreet worden overgenomen in het voorstel van decreet. De indiener kiest ook resoluut voor de benaming "Vlaamse Radio- en Televisieomroep", VRT. Het Vlaams Parlement moet in alle duidelijkheid stellen dat het gaat om de "Vlaamse" omroep. In tegenstelling tot de visie van de gedelegeerd bestuurder moeten, aldus de spreker, alle aandelen in het bezit zijn van de Vlaamse Gemeenschap. Er mag geen extern kapitaal worden aangetrokken omdat dit niet strookt met de invulling van de opdracht die aan de openbare omroep wordt toegerekend.

Artikel 5 wijkt van het minidecreet af omdat de indieners opteren voor een beheersovereenkomst en niet voor de zogenaamde meerjarenplannen. Deze beheersovereenkomst moet afgesloten worden voor een periode van drie jaar. Een langere termijn is in de huidige situatie volgens de spreker niet zinvol. Via een amendement zal hij ingaan op het advies van de Raad van State om de bekrachtiging van de beheersovereenkomst bij decreet te laten gebeuren.

De beheersovereenkomst moet de doelstellingen, de vooropgestelde strategie, de visie, de beoogde resultaten, de planning enzovoort omvatten, alsook de gewaarborgde dotatie vanwege de overheid. Deze overeenkomst moet jaarlijks gerapporteerd worden, met de mogelijkheid van sanctionering als men deze overeenkomst niet kan nakomen.

Voor de organisatie en samenstelling van de beheersorganen wordt de samenstellingsformule van het minidecreet overgenomen. Het ware volgens de indiener nuttig om opnieuw een denkoefening te maken over het profiel waaraan de beheerders moeten voldoen.

Artikel 10 vermeldt dat de personeelsleden contractueel worden aangeworven. Omdat dit enkel voor nieuwe personeelsleden geldt zal dit bij amendement in die zin worden aangevuld.

De aanwerving van journalisten die een eigen redactiestatuut moeten krijgen om hun onafhankelijkheid te waarborgen, wordt vermeld in artikel 11.

Het voorstel van decreet keert voor wat de financiering betreft terug naar het "gouden axioma van de media", nl. dat de openbare omroep met publieke en de commerciële omroep met private middelen moet worden gefinancierd. Bij de bespreking van de beleidsbrief was er een meerderheid aanwezig voor deze gescheiden financiering. De Raad van State merkt wel op dat men moet uitmaken

wat men dan nog wel verstaat onder de zogenaamde evenementensponsoring.

Een in te dienen amendement zal artikel 18 schrappen omdat de Raad van State hierop grondige kritiek heeft geuit. Het voorstel van decreet voorziet namelijk dat de technische exploitatie van de televisieprogramma's toevertrouwd zou worden aan een handelsvennootschap. De spreker stelt dat men als amendement de tekst van de gedelegeerd bestuurder van de BRTN zal overnemen die ook door de Raad van Bestuur werd bekrachtigd en overgemaakt werd aan de Vlaamse regering.

Voor de mededelingen van de Vlaamse overheid baseert hij zich op het idee van "Postbus 51" in Nederland. Daarbij stralen de overheidsmededelingen een vorm van objectiviteit uit.

M.b.t. de derden is er geen discussie over de filosofische/levensbeschouwelijke derden die zijns inziens een nuttige taak hebben. De politieke derden dienen in afwachting van een volwassen politiek programma als "Den Haag Vandaag" in een duidelijk afgeslankte formule te blijven bestaan.

De artikelen die overgenomen werden van het minidecreet kunnen volgens het advies van de Raad van State geschrapt worden wegens overbodigheid. Dit zal dan ook via amendementen gebeuren.

De indieners pleiten voor een verplichte pensionering op 60 jaar. Dit is echter geen strijdpunt van de indieners en kan desgevallend nog via amendementen worden aangepast.

De Raad van State wil anderzijds geen uitspraak doen over de toepassing van het koninklijk besluit van 26 september 1994 tot bepaling van de algemene principes van het administratief en geldelijk statuut van de rijksambtenaren die van toepassing zijn op het personeel van de diensten van de Gemeenschaps- en Gewestregeringen en van de Colleges van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, alsook op de publiekrechtelijke rechtspersonen die ervan afhangen (APKB) op het personeel van de VRT omdat er momenteel nog annulatieberoepen tegen het minidecreet ingeleid zijn bij het Arbitragehof. Dit is een bijzondere moeilijkheid omdat de Raad van State wel degelijk zegt dat artikel 9 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen van toepassing is, maar dat ze nog geen uitspraak wil doen over het statuut zelf. De indiener stelt dat de Commissie kan wachten op de uitspraak van het Arbitragehof, ofwel dat het

Vlaams Parlement zijn decretale verantwoordelijkheid neemt. Het is zijns inziens niet verstandig te wachten op de uitspraak van het Arbitragehof.

De indiener besluit dat alle elementen aanwezig zijn om de bespreking van het voorstel van decreet ten gronde aan te vatten. De amendementen om tegemoet te komen aan het advies van de Raad van State zullen worden ingediend.

III. REPLIEK VAN DE HEER ERIC VAN ROMPUY, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, KMO, LANDBOUW EN MEDIA

De minister stelt dat de voorbereiding van het ontwerp van decreet de nodige tijd vergde. Zo had de gedelegeerd bestuurder, die in januari 1996 werd aangesteld, minimum één of twee maanden nodig om zich in te werken. Anderzijds diende, om de herstructurering van de BRTN degelijk te onderbouwen, er een financiële doorlichting te gebeuren en werd ter voorbereiding van het aankomende maxidecreet het censydiam-onderzoek verricht. Deze elementen hebben op 15 september 1996 geleid tot een voorstel vanwege de Raad van Bestuur. De Vlaamse regering heeft een maand uitgetrokken om dit voorstel te bekijken, wat logisch is omdat de financiële haalbaarheid, de juridische onderbouw en de visie dienden onderzocht te worden. Nadien startten de verplichtte procedures waar een voorstel van decreet niet aan onderhevig is, nl. onderhandelingen met de vakbonden, advies van de Mediaraad en de SERV. Ondertussen ligt het ontwerp van decreet bij de Raad van State die in de loop van januari 1997 zijn advies zal uitbrengen.

Ook de minister is van mening dat men met betrekking tot het annulatieberoep tegen het minidecreet niet moet wachten op een uitspraak van het Arbitragehof. Hij constateert vele gelijkenissen tussen het voorstel van decreet en het ontwerp, en meent dat dit positief is. Het grote verschil bestaat erin dat het voorstel van decreet niet getoetst kon worden aan de realiteit van de BRTN als bedrijf. Dit is nochtans bij de herstructurering van een overheidsbedrijf een essentiële voorwaarde. De indieners van het voorstel van decreet konden immers niet over de nodige cijfermatige gegevens beschikken die uit een economische analyse werden gedestilleerd. Deze analyse onderbouwt wel het ontwerp van decreet. Het ontwerp van decreet staat zijns inziens dan ook verder dan het voorstel van decreet. Het ontwerp kan bovendien nu al naast de beheersovereenkomst gelegd worden dat

klaar is. Het voorstel van decreet zou hier een omgekeerd effect op hebben.

IV. BESPREKING EN EINDSTEMMING

Met toepassing van artikel 24 van het Reglement werd het voorstel van decreet van de heer Dirk Van Mechelen c.s. houdende vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals gewijzigd bij decreet van 22 december 1995 (Stuk 390 (1996-1997)- Nrs. 1 en 2) samen behandeld met het ontwerp van decreet betreffende de omzetting van de BRTN in een naamloze vennootschap van publiek recht (Stuk 528 (1996-1997) – Nr. 1.) Conform artikel 24, 1. b), van het Reglement, heeft de commissie de besprekingen gevoerd op basis van de tekst van het ontwerp van decreet.

Na de bespreking en de goedkeuring van het ontwerp van decreet betreffende de omzetting van de BRTN in een naamloze vennootschap van publiek recht (Stuk 528 (1996-1997) – Nr. 1.) werd door de hoofdindieners van het voorstel van decreet houdende vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals gewijzigd bij decreet van 22 december 1995 (Stuk 390 (1996-1997)- Nrs. 1 en 2) aangedrongen op een stemming over het voorstel van decreet.

Bij de artikelsgewijze stemming werd bij het eerste inhoudelijke artikel (artikel 3 van het voorstel) vastgesteld dat er geen meerderheid was (7 stemmen voor en 8 stemmen tegen) om dit voorstel van decreet goed te keuren. Bijgevolg werd de stemming beëindigd en wordt het voorstel van decreet verworpen.

De verslaggever,

André DENYS

De voorzitter,

Marijke DILLEN

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Verslag van de hoorzitting over het voorstel van decreet
van de heer Dirk Van Mechelen c.s. houdende de vervanging van Titel II van de decreten
betreffende radio-omroep en de televisie, met een vertegenwoordiging van de journalisten

INHOUDSOPGAVE

- Mevrouw Annemie Copers, bestuurslid van het Algemeen Verbond van Beroepsjournalisten van België (AVBB)
- Mevrouw Ella Neirinck, nationaal secretaris AVBB
- De heer Rudy Vranckx, journalist BRTN
- Mevrouw Siel Van Der Donckt, journalist BRTN
- De heer Mark Morren, journalist BRTN

COMMISSIE VOOR MEDIABELEID

*Vergadering van dinsdag 7 januari 1997**Voorzitterschap van mevrouw Marijke Dillen, commissievoorzitter***Hoorzitting over het voorstel van decreet van de heer Van Mechelen houdende de radio-omroep en de televisie**

De voorzitter : Aan de orde is de hoorzitting met de vertegenwoordigers van het Algemeen Verbond van Beroepsjournalisten van België (AVBB) over het voorstel van decreet van de heer Dirk Van Mechelen c.s. houdende vervanging van Titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995, zoals gewijzigd bij decreet van 22 december 1995.

Mevrouw Annemie Copers, bestuurslid van het AVBB: De AVBB steunt het streven van de BRTN-journalisten naar een redactiestatuut. In juni 1995 heeft de AVBB haar standpunt inzake het belang en de noodzaak hiervan verwoord in een memorandum. Dat vormt nog steeds de basis voor de huidige discussie. Het gaat om een minimaal pakket dat verder aangevuld moet worden naargelang de specifieke situatie van een redactie. Die verschilt bijvoorbeeld voor een openbare en een commerciële zender. In een krantenredactie is die nog anders.

De AVBB meent dat een redactiestatuut noodzakelijk is. Op die manier wordt de autonomie en onafhankelijkheid van de redactie gegarandeerd. De druk op journalisten wordt immers steeds groter. Deze komt niet enkel uit politieke en juridische hoek. Ook vanuit de commerciële sector wordt druk uitgeoefend. Journalisten komen in een steeds zwakkere positie terecht. Ook de eigenaars en directies van de media laten hun invloed gelden. Zij kunnen bijvoorbeeld dreigen met ontslag. De uitgevers leggen eenzijdig deontologische regels op en kunnen zich ook juridisch verschuilen achter de zogenaamde getrapte verantwoordelijkheid, zoals onlangs eens te meer bleek.

De toenemende druk heeft een aantal neveneffecten. De concurrentie neemt toe. Dat leidt er toe dat embargo's niet altijd worden gerespecteerd, zoals onlangs alweer bleek. Een ander gevolg is dat er een minimale bezetting op de redacties is. Onderbezetting kan de oorzaak zijn van meer fouten

door de toegenomen werkdruk. Een redactiestatuut moet de autonomie garanderen en zo de kwaliteit van het nieuws hoger. Het ontwerp van maxi-decreet wou oorspronkelijk het redactiestatuut voor de BRTN laten opstellen door de directeur-generaal. Gelukkig is dit gewijzigd.

Een redactiestatuut beschermt de rechten van de journalisten en laat hen toe op een verantwoorde manier te werken. Dit kan zelfs verder gaan dan de bestaande deontologische regels. Zo kan het aanstellen van een hoofdredacteur worden afhankelijk gemaakt van de goedkeuring van de journalisten. Journalisten moeten ook de mogelijkheid hebben hun bronnen geheim te houden.

Aan een goed redactiestatuut zijn echter ook voorwaarden verbonden. Zo moet er voor de journalisten een degelijk sociaal statuut zijn. Als dit er niet is, zijn zij vatbaarder voor druk. Bij de discussie over een CAO voor de dagbladen bleek dat de uitgevers de barema's met niet minder dan 30 percent willen laten dalen. De uitgevers werken ook met valse zelfstandigen. Die verdienen slecht en kunnen van de ene dag op de andere op straat worden gezet.

Bij de BRTN is in het verleden nooit sterk de noodzaak van een redactiestatuut gevoeld. Het ambtenarenstatuut bood immers voldoende bescherming, op een enkele uitzondering na. Nu wordt bij de BRTN het statuut afgebouwd en dat maakt de journalisten kwetsbaar. Zij komen in dezelfde positie als andere journalisten terecht. De BRTN heeft een specifieke opdracht, maar die komt in het gedrang. De regels en afspraken in het redactiestatuut moeten echter ook nog worden nageleefd. Hiervoor is controle nodig. De oprichting van een redactiecomité is mogelijk en, er kan zelfs externe controle ingebouwd worden. De Morgen bijvoorbeeld heeft wel een degelijk redactiestatuut, maar dat wordt geregeld met de voeten getreden, ook door de heer Yves Desmet. Toen hij hoofdredacteur werd, vielen er 7 ontslagen zonder dat de redactie werd geraadpleegd. Bij TV-Brussel daarentegen werden op basis van het redactiestatuut een aantal kandidaten voor de functie van hoofdredacteur effectief door de journalisten afgewezen. De Financieel Economische Tijd heeft dan weer geen redactiestatuut, maar de journalisten worden toch geraadpleegd bij de aanstelling van een nieuwe hoofdredacteur.

De heer Carl Decaluwé : U geeft voorbeelden van het aanduiden van een hoofdredacteur. In het ene geval heeft u het over het raadplegen van journa-

listen, in het andere geval over de goedkeuring door journalisten. Wat bepaalt het redactiestatuut dat het AVBB nastreeft ?

Mevrouw Annemie Copers : Elk redactiestatuut is anders. Ik beschreef drie totaal verschillende gevallen. Bij De Morgen werden de journalisten niet geraadpleegd, bij de Financieel Economische Tijd wel. Bij TV-Brussel werden een aantal kandidaten afgewezen.

De heer Rudy Vranckx, journalist BRTN : Deze kwestie is nog steeds stof voor onderhandeling. Er is nog niets vastgelegd. Het probleem stelt zich echter op dit ogenblik niet acuut voor de BRTN, aangezien wij over de nodige hoofdredacteurs beschikken. Er is geen aanstelling in het vooruitzicht. Het gaat volgens mij in elk geval over het geven van advies.

Mevrouw Siel Van Der Donckt, journalist BRTN : Bij de nieuwsdienst voor radio en televisie van de BRTN bestaat een traditie om geregeld te vergaderen in verband met de interne keuren van de zender. De vertegenwoordigers van de Bond van Radio- en Televisiejournalisten worden daartoe verkozen door de leden van de redacties. Met acht vertegenwoordigers van radio en televisie zorgen we onder meer voor informatiedoorstroming van boven naar beneden. Bovendien hebben we een advies- en overlegfunctie in verband met een redactiestatuut en de samenstelling van de redactie. Tot nu toe zijn de inspraak en het overleg die de facto bestaan, nog te weinig wettelijk gegarandeerd. Het maxidecreet moet daaraan iets veranderen.

Het vroegere ambtenarenstatuut maakte een onafhankelijke houding tegenover externe druk mogelijk. De strikte objectiviteit die van de BRTN-journalisten wordt gevraagd, kon zo worden gewaarborgd. Het is echter niet duidelijk hoe lang het ambtenarenstatuut nog zal bestaan. Jonge medewerkers worden op contractuele basis aangeworven. Op deze wijze kunnen de journalisten uiteraard gemakkelijker onder druk worden gezet. De commerciële druk wordt steeds groter, vooral op de radio. Het redactiestatuut en een onafhankelijke berichtgeving moeten worden gegarandeerd. We zouden dan ook willen dat het redactiestatuut in de decreettekst wordt opgenomen. Hierover moet met de betrokken journalisten worden onderhandeld. Wij vinden dat hun advies nodig is inzake het opstellen en het eventueel wijzigen van het redactiestatuut. De inspraak van de journalisten zou

eventueel in de memorie van toelichting bij het decreet kunnen worden verrijkt.

We zitten nog met enkele belangrijke vragen. Wie moet het redactiestatuut van de BRTN opstellen ? Zal de gedelegeerd bestuurder dit regelen of de raad van bestuur, zoals in het voorstel van de heer Dirk Van Mechelen ? Heeft de raad van bestuur deze bevoegdheid wel ?

De heer Dirk Van Mechelen : In dit verband geldt de opmerking van de Raad van State om de betrokken bevoegdheid toe te voegen.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Er zou een democratische clausule moeten worden ingebouwd. Wanneer een advies steun krijgt van bijvoorbeeld drie vierden van de journalisten, dan zou er rekening mee moeten worden gehouden.

Het nieuwe redactiestatuut moet gelden voor alle journalisten die meewerken aan programma's die aan nieuwsgaring, nieuwsverwerking en nieuwsduiding doen. Deze journalisten moeten wel erkend zijn door Binnenlandse Zaken, al volstaat dit volgens ons niet op zichzelf. Deze werkwijze zou voor bepaalde medewerkers een stimulans zijn om een erkenning aan te vragen.

De heer Tuur Van Wallendael : Het zou eenvoudig zijn als iedere medewerker die een erkenning heeft als beroepsjournalist onder het statuut zou vallen.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Het nieuwe redactiestatuut moet beperkt worden tot wie betrokken is bij nieuwsprogramma's. Het zal immers bepaalde rechten inhouden, zoals inspraak over de aanstelling van een hoofdredacteur. Zonder beperking ontstaat het gevaar dat de werkelijk betrokken nieuwsmedewerkers in de minderheid zullen zijn.

De heer Rudy Vranckx : De BRTN-redacties moeten werkbaar blijven. Over alle geledingen van de BRTN zitten er journalisten.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Wij stellen een wijziging voor bij artikel 25, paragraaf 2, tweede lid van de decreettekst.

De heer Carl Decaluwé : Heeft u het over het ontwerp van maxi-decreet of over het voorstel-Van Mechelen ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Ik verwijs naar het ontwerp van maxi-decreet.

De term nieuwsdiensten die vermeld wordt bij het tweede lid van artikel 25 moet vervangen worden door een verwijzing naar alle programma's die zorgen voor nieuwsgaring, nieuwsverwerking en nieuwsduiding. Op deze manier vallen er ook programma's zoals De Zevende Dag onder, evenals alle toekomstige programma's in dit domein. Bovendien moet worden toegevoegd dat het redactiestatuut moet worden opgesteld in overleg met alle betrokken journalisten.

De heer Mark Morren, journalist BRTN : Het gebruik van de term nieuwsdienst is geënt op de oude situatie, waarin er enkel twee nieuwsdiensten waren. Nu wordt deze term enkel gebruikt voor de radio, bij de televisie is er een departement Informatie. Het is belangrijk dat alle redacties met dezelfde opdracht van nieuwsgaring of -duiding onder hetzelfde statuut vallen.

De heer Carl Decaluwé : Ik heb er geen probleem mee dat de journalisten inspraak hebben bij de benoeming van de hoofdredacteur en bij het opstellen van het redactiestatuut. Het percentage van journalisten die een advies formuleren, doet echter niet ter zake. Moet men in het decreet met percentages werken ? Het moet toch volstaan om het concept overleg in het ontwerp in te schrijven. Hoe dat dan verder concreet wordt ingevuld, is de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur.

Minister Eric Van Rompuy : Ik wil mij niet mengen in deze discussie, want het ontwerp is nog niet neergelegd. Het redactiestatuut wordt echter volgens het ontwerp van decreet niet bepaald door de raad van bestuur maar door diegenen die behoren tot de nieuwsdienst (in de enge zin) in overleg met de gedelegeerd bestuurder.

Het advies van de Raad van State over het maxi-decreet telt 71 bladzijden. Ik zal de tekst maandag krijgen en de Vlaamse regering zal het ontwerpdecreet bespreken op 21 januari.

De heer Rudy Vranckx : De omschrijving in termen van de functie die mevrouw Van Der Donckt voorstelt, is nodig om mogelijke toekomstige problemen op te vangen.

Over het overleg zou de memorie van toelichting moeten bepalen met wie dit moet gebeuren. Deze term zou iets ruimer gedefinieerd moeten worden, zonder daarom over percentages te spreken.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Inspraak bij de benoeming en het ontslag van de hoofdredacteur

en bij het opstellen en wijzigen van het redactiestatuut zijn de twee essentiële elementen. Van de andere ontwikkelingen willen we wel op de hoogte blijven. Het is echter niet de bedoeling om een parallelle overlegstructuur te creëren.

De heer Tuur Van Wallendael : De percentages van twee derden en drie vierden gelden deze dan enkel bij de BRTN ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Er zijn veel voorbeelden van redactiestatuten maar deze zijn dikwijls nog niet uitgewerkt. Zo bestaat bij de NOS-Wereldomroep een statuut met verschillende vormen, soms is er zelfs een arbitragemogelijkheid waarbij buitenstaanders betrokken zijn. De twee partijen duiden elk een lid van de arbitragecommissie aan en samen zoeken zij een voorzitter. De conflicten tracht men via deze democratisch aangeduide arbitrage binnen de redactie te beslechten.

Mevrouw Annemie Copers : Het percentage is enkel van belang indien de goedkeuring of een veto ervan afhangt en is niet aan de orde als enkel advies of raad gevraagd wordt.

De heer Tuur Van Wallendael : Ik heb schrik om dit statuut te beperken tot de enge journalistieke taken. De aloude elitaire houding van journalisten lijkt hier weer op te duiken. Waarom zouden de medewerkers die de moderubriek verzorgen niet tot dit statuut behoren ?

Mevrouw Annemie Copers : Dit zijn inderdaad allemaal journalisten.

De heer Rudy Vranckx : De echte journalistieke opdracht moet beschermd worden door een redactiestatuut.

De heer Tuur Van Wallendael : Dit betwist ik niet, maar waarom mogen de anderen niet eenzelfde bescherming genieten ? In het ontwerp van decreet zitten waarborgen voor de nieuwsdienst. Waarom zou de heer Goelen, voor wie deontologie en onafhankelijkheid van levensbelang zijn, buiten het statuut vallen ?

De heer Mark Morren : Dit onderscheid is opgelegd door de Vlaamse regering en de top van de BRTN.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : De taak van de BRTN is niet toegespitst op het brengen van variëteit maar op de nieuwsfunctie. Wij willen geen variëteit-programma's brengen, maar de nieuws-

functie vervullen, wat echter geenszins betekent dat wij op een piëdestal willen staan.

De heer Tuur Van Wallendael : Ik wil zeker geen afbreuk doen aan uw statuut maar het wel uitbreiden naar iedereen.

De heer Carl Decaluwé : Bedoelt u hiermee ook de mensen van de VTM ? Ikzelf ben geen voorstander van verschillende statuten. De basisprincipes moeten voor iedereen gelden.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : De situatie bij de krant is niet te vergelijken met een omroep. Bij ons kijken mensen soms uitsluitend naar het nieuws, bij de krant ligt één product bij allen op tafel. Onze taak om objectief en onafhankelijk te functioneren is nu al moeilijk door de beperkte middelen. Op De Koop Toe is een coproductie met Test-Aankoop.

De heer Tuur Van Wallendael : Dit bedoel ik juist.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Zonder deze coproductie zou er geen programma zijn.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dit gaat over de financiering en deze discussie doet hier niet ter zake.

De heer Michel Doomst : U wilt dus één gedetailleerde tekst specifiek voor de nieuwsdienst en geen raamstructuur voor alle werknemers, verder in te vullen per dienst ?

De heer Rudy Vranckx : Daarom precies dringen we aan om het raam van de nieuwsgaring en -duiding te hanteren.

De heer Dirk Van Mechelen : Er zijn hier twee visies. Het was onze bedoeling bij het definiëren van de rechten en plichten van de journalist het ambtelijk statuut te verlaten. Contractuele medewerkers hebben echter bescherming nodig. Het redactiestatuut kan onafhankelijk door de raad van bestuur worden opgesteld, na de journalisten te hebben gehoord; het zal een integraal deel uitmaken van de arbeidsovereenkomst. De term journalist wordt geïnterpreteerd in de ruimste betekenis van het woord en is niet enkel gebonden aan de nieuwsdienst.

In hetzelfde artikel wordt gesteld dat de functie van journalist onverenigbaar is met een functie in een andere omroep of in de schrijvende pers. Wat is uw commentaar daarop ?

In het oorspronkelijke ontwerp van maxi-decreet staat dat het redactiestatuut wordt opgemaakt door de gedelegeerd bestuurder na overleg met de journalisten. In de nieuwe versie zijn de journalisten vervangen door de erkende vakorganisaties. Is het AVBB het hiermee eens ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Voor ons kan het ook met de journalisten, gegeven dat zij ook werkelijk als journalisten werken.

De heer Dirk Van Mechelen : Wat verkiest u ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : We hebben gevraagd om journalisten te omschrijven als erkende beroepsjournalisten die werken aan nieuwsgaring of -duiding.

De heer Rudy Vranckx : Niets belet immers een producer mensen aan te werven die geen journalist zijn. Als de bescherming van het redactiestatuut enkel geldt voor beroepsjournalisten, erkend door Binnenlandse Zaken, kunnen op die manier redacties gevormd worden die geen enkele bescherming genieten.

Mevrouw Annemie Copers : Zij kunnen het later uiteraard wel worden.

In de Mediaraad heb ik een discussie gehad met de heer De Graeve. Ik vind dat een gedelegeerd bestuurder het redactiestatuut niet kan opstellen. Een redactiestatuut is immers juist een muur tussen de redactie en het bestuur.

De heer Dirk Van Mechelen : Dan kan het beter gedaan worden zoals in ons voorstel, namelijk door de raad van bestuur na overleg met de journalisten.

Mevrouw Annemie Copers : Of door de journalisten zelf.

De heer Dirk Van Mechelen : Maar iemand moet het toch vastleggen. Wij stellen voor dat de raad van bestuur dit doet na de journalisten te hebben gehoord. Het ontwerp van maxidecreet schuift de gedelegeerd bestuurder naar voor, die de erkende vakorganisaties raadpleegt. Welk model verkiest u ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Het is niet aan ons om daarover iets te zeggen. Wij willen wel garanties dat wij geen lege doos krijgen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Het is wel belangrijk dat u uw voorkeur voor de journalisten of de vak-

organisaties uitspreekt. Vindt u deze laatste een goede verdediging van uw belangen ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Er is een werkbaar compromis mogelijk.

De heer Dirk Van Mechelen : In uw inleiding gaat u nog verder. U wil dat het statuut enkel gewijzigd kan worden als 66 percent van de journalisten ermee akkoord gaat. Op die manier betonneert u het redactiestatuut.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Alleen als we het niet eens raken.

Mevrouw Ella Neirinck, nationaal secretaris AVBB : U heeft het over vakorganisaties. Waar situeert u het AVBB ? Tenslotte zijn twee derde van de BRTN-journalisten lid van het AVBB.

Mevrouw Annemie Copers : De journalisten zouden dit zelf moeten bestuderen. Als uiteindelijk toch geopteerd wordt om er de vakorganisaties bij te betrekken, dan kan je niet om het AVBB heen.

De heer Rudy Vranckx : Mijnheer De Graeve praat met de vakbonden, maar niet met ons. Ik wil dat de journalisten ook gehoord worden.

De heer Jos Geysels : Over sociale zaken kan dit : het is normaal dat een gedelegeerd bestuurder daarover praat met de vakbonden. Wanneer het gaat over de functionaliteit kan dit niet. Deze kan immers niet tot een arbeidsrechtelijk probleem worden gereduceerd.

De heer Carl Decaluwé : Ik heb nog een vraag over de onverenigbaarheid. Iemand die contractueel part-time wordt aangeworven, kan volgens het voorstel van de heer Van Mechelen niet aanvullend deeltijds voor een krant of een regionale televisie werken. Wat is uw mening daarover ?

Mevrouw Annemie Copers : Ik had daarover graag wat meer uitleg gekregen van de heer Dirk Van Mechelen.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Dit stond ook al in de huidige regeling voor BRTN-medewerkers.

De heer Dirk Van Mechelen : Vindt u dit haalbaar, of is het een beknotting van uw vrijheid ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Ik begrijp waarom dit in de bestaande wetten is vastgelegd. Men wou immers vermijden dat de band met één bepaalde uitgeversgroep te nauw zou worden. We moeten

echter rekening houden met bepaalde preciaire situaties, en eventueel een regeling uitwerken die afwijkingen onder welbepaalde omstandigheden mogelijk maakt.

De heer Mark Morren : Dit soort zaken moet aan bod komen in het redactiestatuut en niet in een decreet.

De heer Rudy Vranckx : Als iemand die gebonden is aan de plichtenleer, tegelijkertijd een column schrijft in een krant dan is er een probleem.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Het statuut moet een regeling voor deze dilemma's omschrijven.

De heer Dirk Van Mechelen : U wil dit dus liever in het redactiestatuut vastleggen dan in een decreet ?

Mevrouw Patricia Ceysens : Een van de belangrijkste punten in het ambtenarenstatuut is de ontslagregeling. Naar aanleiding van het redactiestatuut zegt u daar niets over, u heeft het alleen maar over inspraak.

De heer Rudy Vranckx : Sanctionering en ontslag moeten inderdaad besproken kunnen worden in het redactiestatuut.

De heer Mark Morren : Maar dan louter een ontslag om inhoudelijke redenen. De rest wordt in de CAO geregeld.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : We kunnen ons ter zake verlaten op de bestaande regeling van de deontologische raad.

Bepaalde problemen kunnen zich op heel korte tijd stellen. Wat als een journalist zich niet langer akkoord kan verklaren met een tekst van zijn hand waarin wijzigingen werden aangebracht ? Als er dan geen regels zijn waarop we kunnen terugvallen, komen we in een moeilijke situatie terecht. Het statuut van de NOS-Wereldomroep voorziet in regelingen voor dit soort problemen.

De heer Mark Morren : Omdat dergelijke situaties zich overal voordoen, moet het statuut gelden voor alle medewerkers van alle nieuwsprogramma's.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Ik geef een voorbeeld uit de praktijk. Toen de CVP-jongeren op de BRTN een petitie kwamen overhandigen voor een jeugdjournaal, vond ons diensthoofd dat dit geen nieuwswaarde had. De redactie oordeelde daar anders over. Een redactie moet zich tegen haar hiër-

rarchische overste kunnen verzetten. Als het hoofd van een regionale omroep door een bedrijf uit zijn regio voor een etentje wordt uitgenodigd, kan dat er toe leiden dat de omroep het bedrijf extra in het zonnetje zet. Er moeten interne garanties worden ingebouwd om dit te vermijden.

De heer André Denys : Of wat als journalisten met een minister mee naar het buitenland gaan ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Dat is inderdaad het geval, maar dat is vaak het enige middel om een reis of reportage te maken.

De heer Dirk Van Mechelen : Hiermee zijn we in een meer algemene discussie beland. De druk op de journalisten neemt blijkbaar alsmaar toe, en dit van drie kanten, met name de politici, de commerciële initiatieven en tenslotte de eigenaars en de directie. Het Vlaams Parlement probeert de rechtstreekse interventie van de politici te beperken. Dat is een vooruitgang. Hoe staat het met de commerciële druk ? Wij zijn de eigenaars van de openbare omroep, maar we hebben onze bevoegdheid overgedragen aan de directie. Hier moet het redactiestatuut heil brengen.

De heer Mark Morren : Bij de verschillende algemene nieuwsdiensten is de druk van binnenuit gering, maar bij de regionale redacties en bij RVI is die reëel.

De heer Carl Decaluwé : Kan u daar concrete voorbeelden van geven ?

De heer Mark Morren : Bij de regionale redacties van Radio 2 is het departementshoofd tegelijkertijd hoofd van de redactie. Hij is ook degene die sponsoringcontracten afsluit met regionale bedrijven.

De heer Carl Decaluwé : Het is dus niet uitgesloten dat een bedrijf in het nieuws komt omdat het een groot bedrag ter beschikking heeft gesteld.

De heer Mark Morren : Het gebeurt inderdaad dat bedrijfsresultaten het nieuws halen, terwijl die geen nieuwswaarde hebben.

De heer Dirk Van Mechelen : Wordt dit door de journalisten als een probleem ervaren ?

De heer Mark Morren : Als ze onder druk worden gezet, vormt dit inderdaad een probleem.

De heer Carl Decaluwé : Deze situatie wordt niet geregeld via een redactiestatuut, dit is een kwestie van beroepsernst.

De heer André Denys : Er is dus geen scheiding tussen journalistiek en sponsoring ?

De heer Carl Decaluwé : Als journalisten gaan eten vertaalt zich dat natuurlijk in een item. Het gaat om de eigen deontologie.

Mevrouw Ella Neirinck : De deontologie kan alleen nageleefd worden via statuten. Het redactiestatuut moet ons hiervoor garanties bieden.

Minister Eric Van Rompuy : De sponsoring gebeurt via de VAR. Het is niet het hoofd van de nieuwsdienst die nagaat wie een programma sponsort.

De heer André Denys : Wat de vertegenwoordigers van de BRTN zeggen, is in tegenstelling met wat de minister zegt.

De heer Mark Morren : Over sponsoring wordt inderdaad beslist op een hoger niveau, maar op regionaal vlak kunnen de hoofdredacteurs afspraken maken.

Minister Eric Van Rompuy : Dat is een gratuite uitspraak.

De heer André Denys : Is er een duidelijke scheiding tussen het toekennen van sponsoring enerzijds en de redacties anderzijds ?

De heer Mark Morren : Ja, maar niet op het vlak van uitwisseling van programma-onderdelen.

De heer Dirk Van Mechelen : Die druk kan maar afgenomen worden door het redactiestatuut. Vandaar het belang van de vraag wie dat statuut gaat vastleggen. Is de raad van bestuur, onze vertegenwoordigers, niet de beste instantie ?

De heer Mark Morren : Wat de druk van commerciële sponsoring en reclame betreft : de radio heeft nog het monopolie op de reclame. Die komt ook in nieuws- en duidingsprogramma's steeds meer aan bod. Dit kan in de toekomst de inhoud van een programma mee gaan bepalen. Vandaar dat we in het redactiestatuut de onafhankelijkheid willen benadrukken.

De heer Carl Decaluwé : Daarnet werd het voorbeeld gegeven van Op de Koop Toe. Zijn de man en de vrouw in kwestie beroepsjournalisten ?

Mevrouw Ella Neirinck : Ik denk dat de heer Goelen erkend is als beroepsjournalist, maar het is mogelijk dat hij zijn erkenning voor 1997 niet meer gekregen heeft.

De heer Carl Decaluwé : Als hij erkend is, bepaalt de journalist autonoom wat hij behandelt.

De heer Tuur Van Wallendael : Het aangehaalde voorbeeld is een overtreding van normaal functionerende journalistiek.

Mevrouw Ella Neirinck : Journalisten mogen alleen niet aan commercie doen. De raad van deontologie geeft enkel advies. We kunnen niet aan de erkenningscommissie vragen de beroepskaart van een journalist in te trekken als hij de deontologie niet naleeft.

De heer Jos Geysels : We zijn hier niet onder ons, dit is een openbare vergadering. De heer Decaluwé heeft gelijk wanneer hij zegt dat we met een decreet niet alles kunnen regelen, en dat ook de beroepsernst belangrijk is. Dat doet hier echter niet ter zake. We moeten ervoor zorgen dat er geen dubbele functies bestaan. Dit is ook geen argument tegen de noodzaak van een redactiestatuut.

De heer Carl Decaluwé : Dat was absoluut niet de bedoeling.

De heer Jos Geysels : Dan heb ik u verkeerd begrepen.

Mevrouw Annemie Copers : Bij de kranten moet het onderscheid tussen reclame en redactionele inbreng duidelijk zijn. Wanneer dit niet het geval is, dan moet de hoofding Publireportage aangebracht worden. Misschien kan zo iets ook op de televisie, bijvoorbeeld voor het programma Op de Koop Toe. In dat geval zou Emiel Goelen natuurlijk geen journalist zijn.

De heer André Denys : Men heeft het hier zonet gehad over de manier waarop een redactiestatuut tot stand moet komen. Heb ik het goed begrepen dat de onderhandelingen best met de journalisten zelf zouden gevoerd worden en niet met de vakbonden ? Ik denk inderdaad dat dit de beste waarborg biedt, maar is dat ook organiseerbaar ?

Mevrouw Ella Neirinck : Ik denk dat we op twee niveaus moeten werken. Enerzijds moeten we via een redactieraad met journalisten en vertegenwoordigers van het AVBB tot een tekst komen. Er zijn daarvoor genoeg voorbeelden in binnen- en buitenland. Daarmee moeten we dan naar de struc-

turen gaan. We moeten werken met een beperkte vertegenwoordiging en niet met de tweehonderd journalisten van de BRTN. Dit statuut gaat over de werkvoorwaarden en daarom moet ook het AVBB geconsulteerd worden. De onderhandelingen moeten gevoerd worden met de redactieraad in plaats van met de vakbonden. Ik denk dat we bij de onderhandelingen moeten betrokken zijn.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : We hebben overleg gepleegd met de twee grote vakbonden, en we zijn tot een akkoord gekomen dat ze ons zullen opnemen in hun delegatie als de heer De Graeve ons niet zou erkennen als gesprekspartner. We blijven erbij dat een redactiestatuut moet voldoen aan de garanties die we er als journalisten van verwachten. Als dat mogelijk is via de betsaande structuren, dan is dat voor ons goed. Los daarvan moet er ook overleg zijn met de journalisten.

Minister Eric Van Rompuy : Er heerst hier verwarring tussen het voorstel van decreet-Van Mechelen en het maxi-decreet.

De heer Dirk Van Mechelen : Wanneer we hier aanwezig zijn, dan is het op voorstel van de heer Delcroix. Het is de bedoeling tijd te winnen bij het tot stand komen van een decreet op de openbare omroep.

Minister Eric Van Rompuy : Het maxi-decreet is voorgelegd aan de vakbonden in sectorcomité XVIII. Er is een protocol van akkoord bereikt, waarin de vakbonden verklaren dat ze bereid zijn om als representatieve organisatie met de gedelegeerde bestuurder te overleggen over het redactiestatuut. De vakbonden moeten binnen hun eigen structuur nagaan wie ze afvaardigen.

De heer Rudy Vranckx : Bij de vakbonden zijn er daarover uiteraard geen problemen. Wij willen als journalist betrokken worden bij het overleg. In de tekst moet staan dat er advies moet gevraagd worden van de betrokken journalisten.

Mevrouw Patricia Ceysens : We moeten bedenken dat we een decreet maken voor journalisten, en niet enkel voor journalisten die lid zijn van een vakbond.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : We gaan uit van de meest efficiënte manier van werken. Er is een clausule nodig dat wij als journalisten moeten worden geraadpleegd. Hoe dit tot stand komt, is voor ons van ondergeschikt belang. In een eindfase moet ons advies gevraagd worden, eventueel met

een twee derdemeerderheid. Op die manier kan een democratische garantie ingebouwd worden.

Mevrouw Patricia Ceysens : We moeten denken aan alle journalisten.

De heer Dirk Van Mechelen : Dit kan alleen als er een duidelijke deadline is voor dit redactiestatuut. We kunnen de vergelijking maken met de situatie bij Sabena. Moeten de piloten hun belangen verdedigen tegen de directie of moeten de vakbonden de piloten, als deel van het personeel, vertegenwoordigen ?

De heer Carl Decaluwé : Daarover moet het Parlement beslissen en niet de heer De Graeve.

De heer André Denys : In het kader van de besprekingen over een redactiestatuut is de onafhankelijkheid belangrijk.

De heer Rudy Vranckx : De vergelijking wordt hier gemaakt met de piloten bij Sabena. Hier gaat het echter om de functie en niet om sociale zaken zoals loon.

De heer Dirk Van Mechelen : Daarom is het belangrijk een redactiecomité te kiezen dat aan de onderhandelingen kan deelnemen. We mogen de vergelijking met de situatie van de piloten niet maken, want dat is een corporatistisch systeem.

Mevrouw Annemie Copers : De heer De Graeve wil het AVBB erbuiten houden, omdat deze organisatie niet op de hoogte is van de interne keuken van de BRTN. Als dat de snelste manier is, dan is dat voor ons in orde. De heer De Graeve wil het AVBB erbuiten houden omdat dat voor hem een corporatistische organisatie is. Ik denk dat hij zich vergist. Het AVBB moet erbij betrokken worden.

Mevrouw Patricia Ceysens : Wat bedoelt men onder het uitoefenen van druk ? Ik hoor hier het voorbeeld van een bedrijf dat aangezocht is om aan sponsoring te doen en dat dan in het nieuws zou komen, zonder dat dit echt nieuws waarde heeft. De vakbonden hebben er echter ook belang bij om in het nieuws te komen. Als journalist moet je ongebonden kunnen functioneren. We lopen het risico in een situatie terecht te komen waarbij de vakbonden de enigen zijn die nog druk kunnen uitoefenen.

De heer Dirk Van Mechelen : Ik heb nog één vraagje over de onverenigbaarheid. Wat gebeurt er wanneer er op een zelfde dag in een zelfde nieuwsblok twee boodschappen zijn, enerzijds informatie

en anderzijds reclame ? Journalisten lenen zich ook soms tot het maken van reclame.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Dit is uitdrukkelijk verboden. Het kan gebeuren dat men bij reclameboodschappen de stemmen van de omroepers herkent, maar voor journalisten is dat verboden. Het is één keer gebeurd, en het is gesanctioneerd.

De heer André Denys : Bedoelt u dat het stijgende aantal reclamespots een effect zou kunnen hebben op de inhoud van het nieuws ? Zo zou men in het nieuws kunnen inspelen op de Humospot die er net aan voorafging ?

De heer Mark Morren : Gisteren was er een reportage over het nakende faillissement van Nova. Een reclamespot van het bedrijf vlak na het nieuws zou dan een bevreemdende indruk maken.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Ik heb één voorbeeld van een incident dat vele jaren geleden is gebeurd bij RTL. Een journalist maakte een reportage over een haargroeimiddel, dat volgens hem niet werkte. Deze man werd op staande voet ontslagen, omdat dit bedrijf één van de belangrijkste adverteerders was. Hij heeft zich ook niet kunnen verdedigen. Een ander mogelijk voorbeeld zou kunnen zijn dat een milieuschandaal wordt uitgebracht op basis van een ambtelijk lek. De hoofdredacteur zou door het beleid onder druk kunnen gezet worden om zijn bronnen prijs te geven. Daarom is het belangrijk in het statuut iets op te nemen over het bronnengeheim.

De heer Jos Geysels : Kan u iets meer vertellen over de onafhankelijke arbitrage ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Bij arbitrage kunnen beide partijen een beroep doen op deskundigen. Samen stellen zij een derde persoon aan die optreedt als voorzitter. Er moet binnen een bepaalde termijn een advies gegeven worden. Dat advies is bindend, ook bijvoorbeeld bij een ontslag om deontologische redenen.

De heer Jos Geysels : Zou men dezelfde regels kunnen hanteren, als men het redactiestatuut ziet als onderdeel van het overleg tussen vakbonden en werkgevers ? Het gaat om een omkadering bij conflicten.

De heer Rudy Vranckx : Er moet een aparte regeling zijn voor het redactiestatuut.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Meestal is het redactiestatuut een onderdeel van de sociale onderhandelingen.

De heer André Denys : Heeft het uitzenden van reclame een invloed op het redactiestatuut ? Ziet het redactiestatuut er anders uit zonder reclame ?

Mevrouw Annemie Copers : Het redactiestatuut blijft hetzelfde.

De heer Rudy Vranckx : Wie geen reclame moet uitzenden of publiceren, zal minder een beroep op het redactiestatuut moeten doen.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Er zijn drie kanalen die druk uitoefenen : de directie, de commerciële sector en de reclame. In de praktijk staat de directie vaak onder druk van de twee andere. Ook de kijkcijfers oefenen druk uit. Wij voelen dit aan. Op dat vlak is eveneens bescherming nodig. Wanneer we bijvoorbeeld vertrouwelijke informatie hebben, wachten we tot alles gecontroleerd hebben. Maar wanneer andere omroepen er wel mee uitpakken, dan betekent dat voor ons een serieuze druk. Dan speelt de concurrentie.

De heer André Denys : Bedreigen de kijkcijfers de onafhankelijkheid van de journalist ?

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Het gaat hier om druk vanwege de concurrentie.

De heer Dirk Van Mechelen : De druk van politici neemt af. Maar wat met de berichtgeving in verband met buitenlandse reizen ? Dat is momenteel enkel mogelijk als men mee mag met een minister. Ook daar stellen zich problemen.

Mevrouw Siel Van Der Donckt : Een belangrijk punt is de mate waarin we onze onafhankelijkheid behouden. Het is niet goed wanneer we als onderdeel van de hofhouding van een minister meereizen en enkel dienen om zijn aureool te vergroten.

De heer Rudy Vranckx : Er zijn twee criteria. Heeft het bezoek van de minister voldoende nieuwswaarde ? En is er in het land voldoende stof om nog een andere reportage te maken ?

De heer André Denys : Soms is er zelfs sprake van cofinanciering. Zoals dit het geval was met het CDO-programma en VTM.

De voorzitter : Indien er geen vragen meer zijn, dan wordt deze hoorzitting gesloten. Ik dank de

vertegenwoordigers van de journalisten voor hun aanwezigheid.

BIJLAGE 2

Verslag van de hoorzitting over het voorstel van decreet
van de heer Dirk Van Mechelen c.s. houdende vervanging van Titel II van de decreten
betreffende de radio-omroep en de televisie met de heer Van Roe en de heer Callebaut

INHOUDSOPGAVE

- De heer Piet Van Roe, Algemeen Directeur Televisie van de BRTN
- De heer Jan Callebaut, afgevaardigd-bestuurder van Censydiam

COMMISSIE VOOR MEDIABELEID

Vergadering van donderdag 16 januari 1997

Voorzitterschap van mevrouw Marijke Dillen, commissievoorzitter

Hoorzitting over het voorstel van decreet van de heer Van Mechelen houdende de radio-omroep en de televisie.

De voorzitter : We verwelkomen hier de heer Piet Van Roe, algemeen directeur Televisie van de BRTN en de heer Jan Callebaut, afgevaardigd-bestuurder van Censydiam. We zijn bezig met de bespreking van de hervorming van de BRTN. In afwachting van het maxidecreet heeft de heer Dirk Van Mechelen hierover een voorstel van decreet ingediend.

De heer Piet Van Roe, algemeen directeur Televisie van de BRTN : Ik wil het in deze uiteenzetting hebben over de door ons gevolgde strategie. Bij de reorganisatie van de televisie willen we namelijk dezelfde strategie volgen als bij de reorganisatie van de radio. We vertrekken van de opdracht van de decreetgever en van een grondige analyse van het publiek. Daarop willen we onze strategie bouwen. Een implementatie van deze strategie is niet mogelijk binnen de oude structuren. Daarom is er een reorganisatie van het bedrijf nodig. Verder zal ik ook ingaan op de eerste verschuivingen en resultaten.

Van de opdracht van de decreetgever zijn er twee versies. De eerste versie is zeer exhaustief, en het zou veel tijd vergen ze te behandelen. Daarom hebben we gekozen voor de kortere versie, die de krachtlijnen van de opdracht van het minidecreet resumeert.

Daarin zijn er een aantal elementen terug te vinden. Vooreerst de universaliteit. Dit betekent dat we alle Vlamingen moeten bereiken, omdat iedereen burger is en kijk- en luistergeld betaalt. Ten tweede is er de complementariteit. We moeten doen wat de commerciële televisie niet doet. Verder is er de kwaliteit en de resultaatsverbintenis.

De universaliteit houdt dus in dat we alle Vlamingen moeten bereiken, of tenminste alle Vlamingen die ontvankelijk zijn voor het medium. Bij tien tot vijftien percent van de bevolking zou dat immers niet het geval zijn. Dit moeten we doen met een

mix van informatie, cultuur, sport, educatie, drama en ontspanning. Een publieksvriendelijke programmatie betekent dat er rekening moet gehouden worden met de verscheidenheid van de belangstelling.

In het minidecreet wordt er een vitale klemtoon gelegd op informatie en cultuur. We wensen dat de BRTN daar de eerste is, wat we niet nastreven voor de andere onderdelen van de programmatie zoals fictie, sport en ontspanning. We willen echter ook een strategie ontwikkelen om de opmars van de commerciële televisie tegen te houden. We dingen immers naar de gunst van dezelfde kijkers. Dit kan alleen met een gedifferentieerd programma-aanbod en dus niet met een afzonderlijk net voor informatie of ontspanning. Met bepaalde programma's, zoals gerichte cultuurprogramma's, bereikt men niet het brede publiek. Toch moeten we ook voor het brede publiek een dosis cultuur inbouwen, maar dan via de omweg van geïntegreerde programma's. De complementaire opdracht wordt belangrijker naarmate het belang van het medium groter is. We moeten streven naar een programmamix die in het commerciële bestel geen kans krijgt. Bepaalde thema's en bepaalde segmenten van het publiek zijn immers niet interessant voor de commerciële televisie. Toch mag de universele opdracht van het minidecreet niet in het gedrang komen, want dat is de belangrijkste.

De complementaire opdracht impliceert een zeer speciale aandacht voor kinderen en jeugd. Op dat vlak heeft de BRTN trouwens een sterke traditie. We willen een heel eigen programmablok gericht op kinderen en jeugd uitbouwen, maar daarnaast ook in de gewone programmatie accenten leggen die de leefwereld van de jeugd raken.

De universele en complementaire opdracht dient gerealiseerd vanuit een kwaliteitsnotie. Die moet blijken uit een programmamix van informatie, sport, cultuur en ontspanning, uit de hoge kwaliteit van inhoud, vorm en taalgebruik. Ook de organisatiestructuur wordt hiertoe bijgeschaafd.

Hiermee heb ik de bedoelingen van het minidecreet expliciet verwoord. Wat verwacht het publiek nu, hoe gedraagt het zich ? We hebben het Vlaamse kijkerspubliek laten doorlichten door het bureau Censydiam uit Antwerpen, dat acht jaar geleden soortgelijk onderzoek over de radio heeft verricht. De heer Callebaut zal de doorlichting toelichten.

De heer Jan Callebaut, afgevaardigd-bestuurder Censydiam : Ons marktonderzoek betrof het

gedrag van de Vlaamse kijker. We selecteerden 1200 Vlamingen van 15 tot 70 jaar die de televisie gebruiken. Met elk van hen bespraken we gedurende 1 tot 2 uur hoe zij en hun gezin televisie gebruiken.

Uit deze persoonlijke interviews blijkt dat 67 procent dagelijks televisie kijkt. De netkeuze gebeurt niet individueel, ze is een gezinsaan gelegenheid. Zappen is een uiting van ontevredenheid. Ongeveer één vijfde van de ondervraagden kijkt stevast naar dezelfde zender, 60 procent doet dat meestal. In iets minder dan de helft van de gevallen is de programmakeuze hoogst persoonlijk.

Als de geïnterviewden gevraagd wordt een ideaal-zender uit te bouwen, blijkt dat bijna altijd de voorkeur uitgaat naar een mengeling van genres. Themanetten zijn beslist geen ideaal. Subjectief deelnemen aan wat op televisie gebeurt, is vrij belangrijk : bijna de helft van de ondervraagde kijkers speelt in de huiskring mee met de TV-spelletjes. Op dat vlak wisselt het verwachtingspatroon echter binnen de dag en binnen de week.

Hiermee hebben we een socio-demografisch beeld van de Vlaamse kijker en kennen we zijn feitelijk en zijn voorkeurbedrag. We weten welke kijkers in welke mate door VTM, TV1, TV2, Ka2 en VT4 bediend worden.

Vanuit de socio-demografie kunnen we geen echte conclusies trekken. Dit verbaast ons niet want we zijn al een tiental jaar afgestapt van segmentering op die basis. We hebben dan gezocht naar een meer subjectieve basis waarop mensen verschillen. We hebben een structuur opgebouwd op basis van zelfmelding : de ideaalzender opgebouwd door de Vlamingen. Zo komen we tot een soort proximateit, zes basisgroepen opgebouwd rond hetzelfde ideaalidee over televisie. We hebben dus een subjectief idee van kwaliteit laten bepalen door het ver of dichtbij zijn bij de eigen ideaalbepaling. Hieruit blijkt dat in 1995 nog geen vraag was naar themazenders maar wel naar een complete mix van uiteenlopende genres.

Dit brengt ons tot inzicht in de ideale televisie op basis van inzicht in de rol die televisie speelt in het leven, wat men ervan verwacht en de socio-maatschappelijke rol ervan. De zes relevante segmenten zijn : de televisieverslagen, de gezinskijkers, de meerwaardezoekers, de actieve ontdekkers, de spontane genieters en de rustelozen. De categorieën krijgen een multi-dimensionele invulling.

De televisieverslaafden zijn ongeveer 15 procent van de kijkers, zij kijken minimum 217 minuten per dag. Relatief veel van deze mensen zijn ouder dan 55 jaar. Het zijn veelal VTM-adepten en TV2-haters, weliswaar op basis van het aanbod van TV2 in mei 1995. Intussen kan er wel één en ander veranderd zijn.

We hebben dus geprobeerd om te begrijpen hoe mensen met televisie omgaan. Daarom hebben we vooraf een grondige subjectieve verkenning gemaakt op basis van individuele en groeps gespreksessies. Radio is een participatief medium, televisie is dominant en dwingt tot volgen, daarom wekt ze ook veel meer agressie. Voor sommigen is televisie een uitlaatklep en voor anderen een vlucht, nog anderen kijken omdat het sociaal relaxeert of voor andere doelstellingen. De verschillende verwachtingspatronen lopen sterk uiteen en via de subjectieve groepen geven we hier zin aan. De televisieverslaafden ondergaan de televisie en zoeken hier troost en kameraadschap.

De gezinskijkers maken 15 procent van de kijkers uit en kijken minimum 186 minuten per dag. Deze kijkers zijn meestal ouder dan 35 jaar en zijn fans van VTM en haten TV2. Naar TV1 wordt door een relevant deel gekeken. Zij kijken in gezinsverband en de televisie is een centrum van gezelligheid en sfeer en bron van ontspanning. Het kijken naar programma's die informatie en educatie bieden, is secundair maar aanwezig.

De heer André Denys : Kijken deze mensen niet naar TV2 omwille van het informatieaanbod ?

De heer Jan Callebaut : Ik probeer nu een structuur samen te stellen op basis van de subjectieve idee van de mensen. Later kom ik terug op het profiel van de zenders. Het is niet de aanwezigheid van informatie op TV2 maar wel de absolute afstoot.

De spontane genieters, 22 procent van de kijkers, kijken minimum 162 minuten per dag, zijn gemiddeld jonger dan 35 jaar en hebben een voorkeur voor VTM en TV1. Zij zoeken prettige ontspanning, eventueel meerwaarde zonder inspanning en leven mee met de programma's.

We hebben de televisiekijkers geplaatst op een dubbele as tussen het uitleven en onderdrukken van spanningen en tussen het streven naar individuele bekwaamheid of naar sociale relaxatie. Ik ben gestart vanuit de repressieve gebruikers en ga nu verder met de meer expressieve gebruikers.

Een moeilijk te bedienen groep zijn de rustelozen, die gelukkig een oplossing vonden bij VT4. Ze zetten zich tegen normatieve televisie en vinden dat televisie educatief noch informatief mag zijn. Ze verkiezen programma's waarin erotiek, sensatie en geweld voorkomen. De groep vertegenwoordigt slechts 9 percent van de kijkers. Het gaat vooral om jongeren onder de 35 jaar. Het zijn zappers die gemiddeld 173 minuten per dag televisie kijken.

De groep van actieve ontdekkers wil vooral haar leefwereld verruimen, ze wil informatie maar ook ontspanning en verkiest het BRTN-nieuws. 17 percent van de kijkers maakt deel uit van deze groep. Het gaat vooral om jongeren onder de 35 jaar. Het zijn gematigde zappers die gemiddeld 160 minuten per dag voor de buis zitten. Deze groep kijkt zowel naar VTM als BRTN.

De meerwaardezoekers willen vooral hun kennis verruimen. Ze zijn uit op informatie en programma's van hoge kwaliteit. Informatieve en educatieve programma's genieten hun voorkeur. 75 percent van deze kijkers kijkt naar het BRTN-nieuws : de overige 25 percent houdt meer van het VTM-journaal. De groep vertegenwoordigt 22 percent van de kijkers. Het gaat vooral om kijkers tussen 35 en 55 jaar. Ze kijken gemiddeld 144 minuten televisie per dag. De meesten zijn BRTN-fans.

Ook de verschillen tussen de verschillende groepen voor wat betreft de tijdstippen waarop vooral televisie gekeken wordt, hebben we bestudeerd. Zo kijken de meerwaardezoekers vooral op maandag, vrijdag en zaterdag en vooral op prime-time en na 22.30 uur.

De heer Carl Decaluwé : Waar situeren zich de regionale televisie-omroepen ?

De heer Jan Callebaut : De regionale omroepen zijn weliswaar over het algemeen complementair, maar toch zijn er nog grote verschillen tussen de zenders. Vooral in Limburg en West-Vlaanderen genieten deze omroepen een grote belangstelling.

De heer André Denys : Zijn er ook verschillen tussen de provincies ?

De heer Jan Callebaut : Ons onderzoek was representatief, doordat we steekproeven hebben genomen per arrondissement. De voornaamste verschillen tussen provincies hebben betrekking op de belangstelling voor regionale televisie. De voorkeur voor BRTN of VTM wordt vooral ingegeven door bepaalde idealen. In dit verband hebben we

geen significante verschillen tussen de provincies kunnen vaststellen.

Mevrouw Patricia Ceysens : Waarom werd de leeftijdsgrens voor het onderzoek vastgesteld op 15 jaar ?

De heer Jan Callebaut : Dat had voornamelijk te maken met het beschikbare budget en met praktische overwegingen. Voor jonge kijkers moeten andere onderzoeksmethodes worden gebruikt dan voor oudere. Bovendien komt er een apart onderzoek naar het kijkgedrag van kinderen.

De heer Piet Van Roe : Het onderzoek naar het kijkgedrag van kinderen werd ondertussen al aangevat.

Mevrouw Patricia Ceysens : Wanneer zal dat onderzoek klaar zijn ?

De heer Jan Callebaut : Het onderzoek wordt wellicht eind februari afgerond. Op die manier kunnen we nog gebruik maken van de krokusvakantie.

Minister Eric Van Rompuy : Is er ook onderzoek gedaan naar de radio ? Zijn er essentiële verschillen tussen het kijkgedrag en het luistergedrag ? Kunnen uit het onderzoek lessen worden getrokken voor de radio ? We maken ten slotte toch ook een decreet voor de radio.

De heer Jan Callebaut : Psychologisch zijn radio beluisteren en televisie kijken zeer verschillende activiteiten. Radio luisteren is over het algemeen een duidelijk individuele beslissing. Bovendien kunnen tegelijkertijd andere activiteiten worden verricht. Televisie kijken gebeurt meer dwangmatig. De kijker wordt volledig door de televisie in beslag genomen.

Een gevolg is dat er op televisie meer agressie voorkomt en dat meer zwart-wit op televisieprogramma's wordt gereageerd. De verdraagzaamheid omtrent programma's die niet in de smaak vallen is groter bij radio dan bij televisie. Vooral aan de rechterkant van het schema, waar zich de kijkers situeren die vooral sociale relaxatie zoeken, kan de radio een ondersteunende functie vervullen ten opzichte van televisie. Voor de kijkers die meer op zoek zijn naar individuele bekwaming vervult de radio meer een unieke functie.

De heer Hugo Van Rompaey : Heeft het rotatiesysteem of heruitzenden van het nieuws tijdens de nacht, dat tegenwoordig wordt toegepast door

VTM en BRTN, een invloed gehad op het kijkgedrag ? Waar situeren zich de lokale radio's ?

De heer Jan Callebaut : Ik heb geen gegevens meegebracht over de radio en kan dus geen details verstrekken. Acht jaar geleden deed ik zelf een studie over de radio. Bij de regionale radio's bestaan soms positieve vooroordelen, omdat de radio in eigen streek speelt. Sommige vrije radio's hebben bovendien succes doordat ze zich specialiseren.

Voor uw vraag over de rotatie van de programma's, wendt u zich beter tot de kijkdienst. Wij volgen de kijkcijfers niet.

De heer Piet De Roe : De rotatie speelt in op een nood van het publiek. Wie het wil, kan het nieuws zelf opvragen. Minstens 50.000 kijkers maken van deze mogelijkheid gebruik.

Mevrouw Nelly Maes : We zijn blij met herhalingen van programma's als De Zevende Dag.

Hoe zit het met de gezinsbeslissingen ? Maakt het onderzoek duidelijk of er in een gezin dominante beslissers zijn ? Uit onderzoek blijkt dat over televisie erg veel gediscussieerd en zelfs geruzied wordt. Reclame zou door de meeste kijkers verafschuwd worden. Dat is alleszins ook voor mij het geval. Leert uw onderzoek daar iets meer over ?

De heer Jan Callebaut : In een gezin is het nooit eenvoudig gemeenschappelijke beslissingen te nemen. Inzake televisiekijken is dit niet anders. Uiteindelijk hangt alles af van de persoonlijkheid van de gezinsleden. Ons onderzoek wijst uit dat er in de categorie Gezinskijkers relatief veel overleg is. Sommige gezinnen beschikken wel over verschillende toestellen, wat de cijfers compliceert.

De houding tegenover reclame is gewijzigd naarmate de kijkers meer vertrouwd raakten met het commerciële medium. Publicitaire boodschappen worden niet meer als absolute informatie begrepen, maar beoordeeld zoals andere programma's. Over het algemeen is de belangstelling voor reclame uitdovend.

De voorzitter : Ik stel voor de heer Van Roe nu zijn theoretische uiteenzetting te laten voortzetten.

De heer Piet Van Roe : Onze studiedienst beschikt over veel gebruiksvriendelijke informatie ten behoeve van de programmamakers. Op basis daarvan hebben wij een strategie uitgewerkt in de vorm van een aanbeveling. Wij achten twee netten wenselijk om de gegeven opdracht die het Parlement

ons met het minidecreet heeft gegeven, verantwoord te kunnen invullen.

Twee behoeft Patronen zijn niet verenigbaar met de opdracht die het decreet ons geeft. Het gaat om de TV-verslaafden, die uitsluitend regressieve ontspanning nastreven, en om de Rustelozen, die anti-normatieve programma's zoeken, met name sex en geweld. Deze kijkers wensen wij niet als prioritaire doelgroep te behandelen. Zij zullen evenwel niet totaal afwezig zijn uit ons kijkersbestand, aangezien sommige programma's, zoals bijvoorbeeld FC De Kampioenen, de zes categorieën samen aantrekken.

Onze strategie bestaat erin ons te richten op de vier overblijvende categorieën : de Meerwaardezoekers, de Actieve Ontdekkers, de Spontane Genieters en de Gezinskijkers. Het is onmogelijk deze vier doelgroepen tegelijkertijd te bedienen op één net. Zij hebben immers tegengestelde doelstellingen, ontspanning versus bekwaamheid. Wij opteren voor de combinatie van enerzijds een verbredend net, dat de Actieve Ontdekkers, de Spontane Genieters en de Gezinskijkers op ontspannen en ongedwongen wijze in contact brengt met de buitenwereld, en anderzijds een verdiepend net, dat appelleert aan de meerwaarde, de bekwaamheid en het zelfbewustzijn, nagestreefd door de Meerwaardezoekers en de Actieve Ontdekkers.

Het eerstgenoemde net bereikt idealiter 54 percent van de Vlaamse kijkers. Het wordt een levendig, familiaal net, dat leidinggevend is inzake informatie en eveneens aandacht heeft voor cultuur. De programma's dienen een hoge amusementswaarde te hebben, tegelijkertijd creatief en onderbouwd. Voyeuristische en inhoudsloze televisie wordt afgewezen. Op dit net zullen de Vlaamse producties een hoog aandeel hebben.

Het tweede net wordt informatief, leerrijk, deskundig en afwisselend. Ook dit net is leidinggevend inzake informatie, zij het complementair ten opzichte van het eerste, en wel door duiding en achtergrond te geven. Het net moet ook toegankelijk zijn voor kijkers van het eerste net. Aangezien de doelgroep van het verdiepende net pas later op de avond voor de buis plaats neemt, wordt het mogelijk in de namiddag en de vooravond een kindernet met een eigen identiteit uit te bouwen.

Deze strategie is verantwoord, aangezien zij de driedubbele opdracht die het decreet ons geeft, tot uitvoering brengt. Met de twee netten bereiken wij 76 percent van het potentiële publiek. Op die manier kunnen we de nummer één worden inzake

het bereik van informatieuitzendingen, zoals het Vlaams Parlement ons heeft opgelegd.

De complementariteit wordt gerealiseerd doordat de openbare omroep zich, in tegenstelling tot de commerciële, niet exclusief richt op ontspanning, maar veeleer op bekwaming en profilering. Op het vlak van de kwaliteit doen wij geen enkel concessie. Ik herhaal dat de Rustelozen en de TV-verslaafden geen prioritaire doelgroep vormen.

Dit alles vereist een grondige reorganisatie van de openbare omroep. Er moet een strikte scheiding komen tussen productie en programmatie. De wensen van de kijker moeten in het centrum van de belangstelling komen te staan. Op basis daarvan moet geprogrammeerd worden en vervolgens geproduceerd. Onze nieuwe dienst strategie bewaakt permanent de belangen van de kijkers. De kijker is immers de kern.

Voorts zal de interne competitie worden aangescherpt. Voortaan zal per net een manager worden aangesteld, om de homogeniteit te verzekeren. De vaste afdelingen worden vervangen door losse productiekernen die beter kunnen inspelen op de wisselende verwachtingen van het publiek. De financiële en logistieke middelen en de medewerkers zullen worden gecentraliseerd en in een pool worden ondergebracht. Eerst wordt een programma goedgekeurd en daarna wordt bepaald welke middelen daarvoor volgens bepaalde normen nodig zijn. Het productieproces zal worden gecontroleerd.

De vernieuwing die met mijn benoeming op 1 april 1996 is gestart, zal pas vruchten afwerpen tegen de herfst van dit jaar, omdat het productieproces voor televisie anderhalf jaar duurt. Toch zijn er nu al goede resultaten, maar die zijn vooral aan toevallige factoren te wijten. Nu reeds kunnen we voorspellen dat er in maart een dalperiode komt. Het is echter een belangrijke vooruitgang dat we dat kunnen voorspellen, want zo kunnen we in de toekomst ook maatregelen nemen.

Het marktaandeel is voor beide zenders in de periode van september tot december in vergelijking met vorig jaar gestegen. Dat komt doordat onze programmering al meer aan de verwachtingen van de kijker is aangepast en omdat de BRTN in tegenstelling tot de commerciële zender een maand vroeger dan gewoonlijk met het winterschema is begonnen. Dat leidt tot kijkgewoontes die nog lang nawerken. Het journaal is er ook op vooruit gegaan. In oktober was de vooruitgang in vergelijking met het vorig jaar door de gebeurtenissen in

ons land het hoogst. Uiteraard is die voorsprong dan in december iets gedaald. Bovendien hadden wij in september onze dagelijkse soap geprogrammeerd op het zelfde ogenblik als het journaal van de commerciële zender. In december hebben zij dan het omgekeerde gedaan. Dat toont trouwens aan dat het succes van het nieuws ook van andere factoren afhangt dan van de kwaliteit van het programma.

De voorzitter : Omdat ik niet veel langer kan blijven, sta ik erop om de heer Piet Van Roe nu voor deze boeiende uiteenzetting te danken. Het zal een goede basis zijn voor het debat in deze commissie. Ik stel voor dat we nu eerst de vragen aanhoren. De beide sprekers kunnen dan samen antwoorden.

De heer Carl Decaluwé : Is de vooruitgang in de kijkcijfers tegenover vorig jaar uitsluitend te wijten aan de nieuwe programmering, of ook aan de mediamix, dit wil zeggen het samenbrengen van radio, televisie en geschreven pers ? Het nieuwe programma Jan Publiek gaat blijkbaar in die richting. Een aantal van de succesprogramma's van het ogenblik werden toch nog onder het oude regime geconcipieerd.

Sport is uiteraard interessant voor vele mensen, voor zover verschillende facetten worden belicht, zoals uit het lot van de Nederlandse sportzender is gebleken. Wordt het missen van het voetbalcontract in die optiek dan niet langer als een ramp ervaren ?

Onlangs ging een producer van de BRTN over naar VT4. Dat lijkt erop te duiden dat VT4 niet meer alleen als een zender voor rustelozen en verslaafden kan worden beschouwd. Zal dat een nieuwe situatie creëren ?

De heer Michel Doomst : Welk gewicht zullen de kijkcijfers hebben voor de verbredende en de verdiepende zender ?

De BRTN beschikt over uiterst creatieve krachten die met beperkte middelen fraai werk leveren. Hoe kan de zender zich indekken tegen het afkopen van die krachten door andere zenders ? Een onderzoek is uiteraard maar een fragmentopname, maar kan men op die basis ook besluiten trekken op lange termijn ? Hoe groot is de terugwinbaarheid van verloren kijkerspubliek ?

De heer André Denys : Er is voor de BRTN een strategie ontworpen waarmee men in overeenstemming met het decreet de opdracht van universaliteit en complementariteit zal kunnen vervullen.

Door het bureau Censydiam werden de verschillende segmenten van het kijkerspubliek voorgesteld. Omdat de resultaten van deze strategie duidelijk worden, ben ik een beetje beschroomd de strategie in vraag te stellen. Maar de cruciale vraag blijft toch of er moet gewerkt worden met één of met twee netten. Als men de gezinskijkers en de verslaafde kijkers zou samenbrengen in één categorie, en de meerwaardezoekers, de actieve ontdekkers en de spontane genietters in een tweede categorie, dan stellen we vast dat die tweede categorie toch 61 percent van de kijkers uitmaakt. Dat is toch wel een groot deel van het publiek. Stel dat de BRTN zich alleen op deze groep zou richten, kan dit dan niet met één verdiepend net ? Heb je twee zenders nodig om de universele opdracht uit te voeren ?

De heer Dirk Van Mechelen : Wat me het meest heeft verbaasd in de studie is het doorprikken van de idee dat de toekomst aan de themazenders is. Enkele jaren geleden is de huidige Minister van Justitie De Clerck een tegengestelde theorie komen verdedigen. Welk marktaandeel is er dan nog weggelegd voor de themazenders ? Hoe reageert de BRTN daarop ?

– *De heer Tuur Van Wallendael treedt als voorzitter op.*

Ik wil me ook aansluiten bij de opmerkingen van de heer Denys. Vanuit budgettaire beperkingen hebben we altijd gepleit voor één volwaardig net dat onder meer ook een namiddagprogramma zou kunnen bieden en voor een tweede, goedkoop, evenementennet. De heer Van Roe heeft hier gesteld dat de radio feitelijk zes zenders nodig heeft om de doelgroep volledig te bereiken. Ik hoorde hem trouwens ook even pleiten voor een derde zender. (*Protest*)

De heer Piet Van Roe : Als we ook de verslaafden en de rustelozen moeten bereiken, hebben we een derde station nodig.

De heer Dirk Van Mechelen : Hebt u voor twee zenders nu de technische en de budgettaire middelen ?

In verband met de programmatie heb ik begrepen dat er een aantal goede programma's van vroeger behouden zijn, maar dat vooral de mix en de afstemming op de kijker veranderd zijn. Mijn vraag is wat we doen met de programma's voor derden. Hierin zijn er drie groepen, namelijk de levensbeschouwelijke en de politieke derden en de uitzenden-

dingen van de leden van de SERV. De politieke derden zijn hier het meest delicate punt.

Indertijd heb ik met de huidige minister van Media op de barricaden gestaan voor het invoeren van een parlementaire rubriek. Dat werd uiteindelijk het programma Ter Zake. Dat programma bevat echter binnen- en buitenlands nieuws, en zelfs het binnenlands nieuws kan niet beschouwd worden als een parlementaire rubriek. Vandaar mijn vraag of er daaraan nog gedacht wordt. Een parlementaire rubriek zou complementair kunnen zijn aan de politieke derden, of zou de politieke derden gewoon kunnen vervangen. Het antwoord op deze vraag zal in grote mate ons standpunt bepalen in de discussie over de politieke derden.

Mevrouw Nelly Maes : Ik sluit me aan bij de vragen van de collega's, vooral inzake de interpretatie van de kijkcijfers. Slaagt de BRTN er nu in de groep waarvoor specifieke programma's voorzien zijn, te bereiken ? We hebben de BRTN willen bevrijden van de dwang van de kijkcijfers. Hoe zal dat precies gebeuren ?

Meer eigen drama is belangrijk en niet alleen omwille van het succes, maar ook omwille van de creatieve mensen in Vlaanderen. Hebt u een idee van de kosten van goede eigen series voor kinderen ? Is samenwerking met Nederland mogelijk ? Voor welke programma's kan dat en voor welke niet ?

We zijn voorstander van het voortzetten van de succesvolle strategie. Hebt u daarvoor de middelen, of zult u komen aankloppen voor extra middelen ?

De heer Piet Van Roe : De heer Decaluwé heeft een aantal van de redenen waarom de BRTN het nu beter doet, zelf al opgesomd. Veel oudere programma's scoren beter, omdat de programmering nu beter is afgestemd op de verwachtingen en de leefwijze van de kijker. De samenwerking tussen radio en televisie is positief. Er zijn een paar goede nieuwe programma's en er is onmiskenbaar ook een nieuw enthousiasme en zelfvertrouwen.

Over het belang van de sport in de totaliteit van het programma kan de heer Callebaut ons meer vertellen. Ik stel vast dat het verlies van het voetbalcontract geen negatieve gevolgen heeft gehad. We kopen de nodige voetbalbeelden en onze sportprogramma's scoren even goed als vroeger. Dat succes heeft ook te maken met de traditie waarop onze sportjournalisten kunnen bogen.

De heer Jan Callebaut : Sport is slechts één dimensie in de behoeftenstructuur van de mensen. De meeste mensen zien sport als een maatschappelijk fenomeen, maar ze kunnen worden bediend met een beperkt aanbod. Dit geldt trouwens ook voor het nieuws.

De heer Carl Decaluwé : Als VT4 het voetbalcontract binnenhaalt, zal dat dus geen drastische verschuiving teweeg brengen ?

De heer Dirk Van Mechelen : Een van de grote problemen in het aankoopbeleid is dat de rechten op sportwedstrijden ontzettend duur zijn. Als ik het goed begrijp is het niet nodig dat de BRTN urenlang de Olympische Spelen uitzendt ?

De heer Jan Callebaut : VT4 wordt gefinancierd met reclame. Deze zender kan een disproportionele aanspraak maken op de markt omdat hij zich richt tot een unieke groep : de jeugd. Het is voor reclamemakers belangrijker dat ze zich gericht tot een groep kunnen wenden en daarvoor willen ze betalen.

Tegelijk moet VT4 de basis zo breed mogelijk houden. Als VT4 meer geld wil krijgen, moet de zender grotere groepen bereiken. Die groepen kan ze halen bij het publiek dat geïnteresseerd is in sociale relaxatie. Dat kan door eigen programma's te maken en door common-interestprogramma's, waaronder voetbal, aan te bieden.

De heer Piet Van Roe : De strategie van VT4 is ons probleem niet. Het probleem van de overstap van onze producer amusement naar de commerciële zender, dat door de heer Doomst werd gesteld, mag niet veralgemeend worden. In het bedrijfsleven wordt personeel nu eenmaal weggekocht. Daardoor worden we trouwens aangezet tot vernieuwing.

De heer Denys stelde de fundamentele vraag in hoeverre de strategie van twee netten noodzakelijk is voor onze opdracht. Het komt aan de parlementsleden toe dit te bepalen. Wij opteren duidelijk voor twee netten. Themazenders beantwoorden niet aan het verwachtingspatroon van het publiek; ook in de VS wordt hiervan afgestapt. Bovendien is de markt in Vlaanderen te klein voor themazenders.

In Vlaanderen wordt televisie bekeken vanuit twee tegengestelde behoeften : bekwaming enerzijds, relaxatie anderzijds. Deze tegenstelling is zo groot dat ze niet door één net kan opgevangen worden. Als u opteert voor één net, moet u bepalen welk

soort net u verkiest en welke doelgroepen u wil bereiken. Als we toch aan beide soorten behoeften zouden willen beantwoorden met één net, vervallen we in de oude situatie van één net zonder duidelijk profiel, waar het publiek van wegvlocht.

De heer André Denys : Als we ons richten tot drie van de vier soorten kijkers, met name de meerwaardezoekers, de actieve ontdekkers en de spontane genietters, bereiken we nog 61 percent van de kijkers. Hebben we dan geen universele en complementaire werking ?

De heer Jan Callebaut : Voor de gezinskijkers zijn educatie en informatie secundair, maar niet onbelangrijk. Voor die secundaire behoefte vinden ze geen aanbod. We zoeken naar een manier waardoor ze toch kunnen bereikt worden.

Bovendien zijn de verschillen tussen de spontane genietters en de andere groepen die de heer Denys noemt zeer groot, terwijl de genietters met de gezinskijkers wel de interesse delen in sociale relaxatie, in emotioneel geladen informatie over zaken waar het publiek niet zelf bij kan zijn. Als we de gezinskijkers afstoten, zullen we ook de spontane genietters verliezen. De gezinskijkers zitten nu eenmaal in het centrum van het assenstelsel.

Mevrouw Patricia Ceysens : Dat gezinskijkers de kleinste groep vormen, vind ik merkwaardig. Zal die groep zich niet oplossen, als gezinnen meer dan één televisietoestel hebben en er een apart kindernet komt ?

De heer Jan Callebaut : Er zal inderdaad een soort dissolutie optreden. Met gezinskijkers bedoelen we mensen die in overleg en harmonie bepalen welke programma's ze bekijken. Kinderen zijn in het onderzoek niet betrokken, maar ik verwacht ze in de groep van de actieve ontdekkers.

De heer André Denys : De groep die het meest verbonden is met de verslaafden zijn toch de gezinskijkers.

De heer Jan Callebaut : Ze delen met de verslaafden het feit dat ze zich relatief inert opstellen tegenover een zender, maar de reden voor die houding is anders : omdat ze overeenstemming hebben bereikt over wat ze bekijken, kunnen ze niet zo gemakkelijk veranderen.

De heer Piet van Roe : U hebt gezegd dat we de meeste kijkers moeten bereiken met onze informatieuitzendingen. Een verdiepend net bereikt 14 percent van kijkend Vlaanderen en 11 percent van

de lagergeschoolden en 9 percent van de arbeiders. Volgens mij kan een openbare omroep zich daarom niet beperken tot een verdiepend net. Met het Swingpaleis bijvoorbeeld spreken we voornamelijk de spontane genietters aan, maar via dit programma kijkt een deel van hen ook naar ons nieuws.

Het standpunt van de heer Bert De Graeve over budgettaire middelen is dat wij geen middelen vragen voor bijkomende programmering. We vragen budgetten om het bedrijf te reorganiseren en te saneren, zodat er middelen vrijkomen. Het gaat hier over 700 miljoen frank, hiermee kunnen we de productie fictie van eigen bodem verdubbelen, fictie voor de jeugd maken, het kindernet oprichten en een middagjournaal realiseren.

De vraag over de derden moeten jullie zelf beantwoorden in het maxidecreet. Ik kan aan de heer Callebaut vragen om het verwachtingspatroon van de kijkers in dit verband toe te lichten.

Mevrouw Nelly Maes : Wat is het verwachtingspatroon voor de derden ? Is er interesse voor meningen ?

De heer Jan Callebaut : De studie is een fragment-opname, maar één met dieptezicht. De bedoeling is een monitorsysteem uit te werken zodat we per doelgroep de tevredenheid kunnen blijven meten.

De terugwinbaarheid is groter naarmate de verwachtingen van een groep dichter aansluit bij de bestaande realiteit van de BRTN. Het is moeilijker om de tegenoverstaande groepen terug te winnen dan de aansluitende groepen. De enige manier is dan ook om eerst die aansluitende groepen te benaderen, de mentale drempel is veel groter voor de andere groepen. Zonder de gezinskijker zullen we ook de spontane genietters niet terugwinnen.

De evoluties rond de themazenders is weinig voorspelbaar op langere termijn. We hebben getracht om de komende drie jaar in kaart te brengen.

Bij de radio hebben we 48 themazenders nodig om heel Vlaanderen te bedienen op gebied van muziek. Voor de televisie is dit niet te zeggen. Via onze multidimensionele aanpak hebben we getracht de kijkers te groeperen.

De heer Dirk Van Mechelen : Themazenders worden bekeken door de televisieverslaafden, dus integraal door één groep.

De heer Jan Callebaut : Dit is niet altijd het geval : bijvoorbeeld de CNN-kijkers en de kijkers die in

de late avond naar de BBC kijken kunnen hier niet toe gerekend worden.

De derden kunnen we ook beschouwen als een themazender. Kijkers kijken liever naar geïntegreerde programma's. Er is ruimte en nood aan meningen en ook aan cultuur, maar beiden hebben meer succes binnen programma's waarin verschillende elementen geïntegreerd zijn.

De heer Piet De Roe : De vraag is of we een bepaald genre in een getto stoppen : dan kunnen we zeggen dat we dat brengen, al kijkt er niemand naar. Het is beter elementen ervan in andere programma's op te nemen. Om deze reden hebben we ook geen afzonderlijke parlementaire rubriek. We bereiken meer publiek als we dit integreren in een programma als Ter Zake. Ik kan dit illustreren aan de hand van de cultuurprogramma's. Hierbij wil ik geen verwijt maken aan de medewerkers : die programma's zijn schitterend gemaakt. Uit de cijfers blijkt dat deze programma's laag scoren, niet enkel in algemene kijkdichtheid, maar ook bij de kijkers met een grote culturele affiniteit. Onze opdracht is informatie en cultuur te brengen en te zorgen dat deze de doelgroep bereiken. Dit gebeurt niet als we te veel gerichte, eenzijdige programma's brengen.

De heer Jan Callebaut : Hetzelfde verhaal geldt voor het nieuws. 53 percent kijkt naar het VTM-nieuws en 23 percent kijkt naar het nieuws van TV1. Als we echter naar de preferenties kijken zien we dat het TV1-journaal bij verschillende categorieën van kijkers een groter potentieel heeft dat niet ingevuld wordt door de realiteit.

De heer Dirk Van Mechelen : Volgens de heer Van Roe zijn de derden een themazender, maar er moet opiniëring mogelijk zijn. De partijen zijn er niet gelukkig mee als hun politieke boodschap alleen gedurende anderhalve minuut in het nieuws behandeld wordt. In een democratisch land moet de openbare omroep opinies brengen. Indien er niet ergens anders een mogelijkheid wordt geschapen om dit op te nemen, moeten de programma's van de derden behouden blijven.

De heer Piet Van Roe : Ik heb begrepen dat er in het maxidecreet een oplossing voor de programma's voor derden opgenomen is. We moeten opletten dat de dosis programma's voor derden niet te hoog wordt, anders haken de kijkers af.

De heer Jos Geysels : Ik heb vandaag een andere toon vastgesteld dan bij de bespreking van het rapport-McKinsey. Daar werd vooral de vraag gesteld

of er nog wel een niche voor de BRTN was weggelegd. Ik ben vandaag gecharmeerd door het voorstel van de VLD-fractie om binnenkort opnieuw te vergaderen over de uitzendingen voor derden.

Het interessante van dit onderzoek is dat op zoek werd gegaan naar een antwoord op de vraag wat nu eigenlijk ideale televisie is. Werd in het onderzoek ook gepeild naar de reacties van verschillende kijkersgroepen op reclame ? Uit een ander onderzoek zou gebleken zijn dat de irritatie over reclame toeneemt bij de kijkers. Kan het ontbreken van reclame op de BRTN de zender geen concurrentieel voordeel bieden ?

Mevrouw Patricia Ceysens : In het onderzoek werd de BRTN vergeleken met concurrenten als VTM en VT4. In welke mate werd rekening gehouden met de concurrentie van de multimedia, bijvoorbeeld van videospelletjes ?

De heer Hugo Van Rompaey : U heeft zelf gezegd dat uw onderzoek gericht was op korte termijn. Interactiviteit wordt echter hoe langer hoe belangrijker. Heeft het onderzoek rekening gehouden met de invloed van interactiviteit op televisie kijken ?

De voorzitter : U heeft thans een foto gemaakt van de markt. Wanneer zal het nodig zijn een nieuwe foto te maken ?

De heer Jan Callebaut : Slechts indirect is het thema reclame in ons onderzoek aan bod gekomen. Wel blijkt inderdaad een groeiende irritatie over het overaanbod aan reclame. Jongeren gaan reclame op televisie echter langzamerhand als iets normaal zien. Vooral de kijkers die uit zijn op individuele bekwaming en de oudere kijkers, zullen blij zijn met een reclamevrije zender.

Ik kan moeilijk uitspraken doen over de concurrentie van multimedia en interactiviteit. Het onderzoek heeft zich immers toegespitst op de huidige werkelijkheid. We hebben geen simulaties verricht omtrent televisie kijken in een multimedia-omgeving, hoewel de resultaten van dergelijk onderzoek wel interessant zouden kunnen zijn. Iedereen weet dat de mogelijkheden van interactiviteit toenemen. Eén van mijn Spaanse klanten volgde bijvoorbeeld de Elfstedentocht vanuit Spanje op Internet. Ik kan echter geen concrete informatie verstrekken.

Een nieuwe foto in de tijd van de stand van zaken in het televisielandschap, is in een concurrentiële omgeving meestal aangewezen na twee tot drie jaar. Als er zich significante verschuivingen voor-

doen, is een vluggere meting uiteraard noodzakelijk.

De voorzitter : Morgen brengt deze commissie een werkbezoek aan de BRTN. Waarschuw alvast de heer Bert De Graeve dat we heel goed op de hoogte zijn van de situatie. We hebben vandaag immers heel veel geleerd. Ik dank de aanwezigen voor hun medewerking.
